

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 11. (71) évf.
2. szám. 2000 március—május.
Ára: 2000 lej.

ÜNNEP ELŐTT, ÜNNEP UTÁN

Mit írhat a szerkesztő ez újabb összevont szám vezércikkében? Március idusa, így május közepe táján nem egészen időszerű; húsvét diadalmas üzenete is nehezen jut el az olvasóhoz akkor, amikor a pünkösdi rózsák nyílnak; anyák napja megérdemelne egy vezércikket, de hogy fér meg mindez békésen egymás mellett, és hogyan válik időszerűvé e megkésített lapszám?

Mindenekelőtt úgy, hogy a szerkesztők az olvasóktól elnézést kérnek és megértést. Bocsásson meg minden Kedves Olvasó, hogy újból összevont számmal jelentkezünk. Az ünnepek forгатagában elbizonytalankodtunk, és nem tudtunk megegyezni abban, milyen is lesz az arcéle ez újabb számnak. Mindenből nyújtunk egy keveset, és reméljük, hogy olvasóink megtalálják az igényüknek és ízlésüknek megfelelő írást. Van ugyan a késésnek egy másik oka is, amit nem szabad elhallgatnunk, ez pedig: az Unitárius Közlöny tíz éves évfordulójának megünneplése, és az erre való készülés. A szerkesztők az elmúlt tíz év termésén is túltekintve, a századfordulón megjelent Unitárius Közlönyt is fellapozták, és éppen a 100 esztendővel ezelőtti lapban találtak igen-igen aktuális és megszívlelendő figyelmeztetést. Elődeinknek valahogy minden összejött, a Közlöny nem késett, összevont lapszámra nem volt szükség, s a szerkesztők sem szabadkoztak olvasók előtt. Boldog idők, boldog aranykor, pedig 10 X 10 évvel ezelőtt sem volt könnyű a lapszerkesztés. Akkor valami más volt, engedje meg az olvasó, hogy késésünk okát igazolandó, ebből a másságból nyújtunk ízelítőt. A százévestendő vezércikk szerzője többek között ezeket írja az akkor tizenkét éves tisztes múltú tekintő Közlönyről: „Az Unitárius Közlöny az unitárius közönség lapja. Része van benne mindenkinek, mert az unitárius közönség vezetői és tagjai írják.” A megállapítás ma is áll, hiszünk benne - még ha sokszor nehéz is -, hogy Lapunk gyülekezeti lap. Írói lelkészek és világiak, munkatársai mindazok; akik írásaikkal bennünket felkeresnek. Ebben tehát nincs semmi hiba, de abban

már van, amit a századelő újságírója boldog örömmel nyugtáz, s amit mi kénytelenek vagyunk viszájára fordítottan elfogadni. Mert azt írják a századelőn, hogy: „a száztíz lelkész közül csupán 2-3 maradt ki az *Unitárius Közlöny* dolgozó társai közül.”

S mit írhatunk az ezredfordulón...? Szerencsére vannak kivételek és vannak világiak, mint ahogy száz évvel ezelőtt is voltak. Hálásak lehetünk még író lelkészeinknek, a Nőszövetségnek és a Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletnek, hogy minden lapszámunkhoz anyagot szolgáltatnak, mert máshonnan bizony gyéren csurdogálnak az írások.

1900-ban a *Közlöny* az „unitárius közönség” lapja volt, 2000-ben, újraindulásunk tizedik esztendőjében mi is azt szeretnénk elmondani, hogy *Lapunkat* egyházunk tagjai, világiak és lelkészek írják, s hogy e lap egyik erőssége és jellemzője a rendszeres megjelenés, a gyülekezet- és életszerűség. Ünnepek után és ünnepek előtt a folytatás felelősségén elmélkedve játszódjunk el a gondolat: mit ír száz év múlva a *Közlöny* szerkesztője vezércikkében? Vagy közelebbről, miről szól majd az ünnepi rendezvénysorozat, miről fognak beszélni majd a statisztikák a tízéves évfordulón? Írni szerető lelkészekről és világiakról vagy lassan halódó, csak a múlt örökségének súlya alatt roskadozó, unott, ímmel-ámmal megjelenő *Unitárius Közlöny*ről? Válasz gyanánt hadd szóljon a százéves lelkesedés: „Sorakozzanak az *Unitárius Közlöny* körül unitárius atyafiak és nem unitárius testvérek. Legyenek pontosak a fizetésben, szorgalmatosak a taggyűjtésben, s az *Unitárius Közlöny* haladni fog a megkezdett úton. Fel a lobogó alá unitárius közönség! Ti lelki vezérek, buzdítsátok híveiteket.” Adja Isten, hogy a százéves lelkesedés lángjának legalább egy szikrája érintse meg szívünket és szellemünket, hogy a közös munka fáradságát és örömét felvállalva, *Unitárius Közlöny*t szerkeszthessünk.

KOVÁCS SÁNDOR

Imádság Március 15-re

"Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják."(János 4,24)

Jó Atyánk, szabadság Istene, aki Lélek vagy és igazság.

Te tudod, hogy szükségünk van az ünnepekre, hogy: kell a néma főhajtás; kell a lázban égő forradalom, hősi csaták zajára gondolni; kell lobogó zászlók alatt tömött sorokban felvonulni, sírhanthokra koszorút helyezni; kell a tiszta szó, kell a tisztelet.

Te tudod, hogy meg kell mutatnunk magunkat a világnak Március 15-én, hátat vetve a hűvös tavaszi szélnek, értünk meghaló hőseinkre lobogó lélekkel, hűséggel emlékezni.

Hűség. Vigyázz!...Szent ez a szó. Meggondolatlanul ki ne ejtsd ünnepek zarándoka. Tudod, hogy mi a hűség? Tudod, hogy hol kezdődik? Talán az utcán? Az ünnepélyes menetelésben? A méltóságteljes megállásban? Vagy a tapsban és a vigyázzállásban? Az ünnepi mosolyban? Amikor az ünnepek boldog lázában évről évre jókedvvel kacintunk egymásra, talán ez a hűség? Vagy amikor ünnepélyes mozdulattal koszorút helyezünk a sírhantokra?

A hűség az ünnepi szónoklattal születik? Isten, mind mi a hűség? Március 15-én tanítsd meg Atyánk, hogy ott van a hűség, ahol van kezdet és van folytatás. Az a hűség, ahol van folytonos helytállás. Taníts Isten, hogy megértsük: a hűség a bölcső ringó mozdulatával kezdődik, anyád, apád nyelvének első kimondott tiszta szavával, és folytatódik a mindennapi tiszta beszéddel, az imádsággal; a hűség az első dallal kezdődik, melyben őseink lelke csendül meg; és él a naponkénti, konok, kitartó munkában, a mindennap újrászülető, e földdel összekötő szerelemben, a mindig felénk hangzó, minket kérő, kiáltó szóban, amikor életünkkel hallgatjuk meg azt. Amikor megérinti a Te lelked a lelkünket, amikor a közöm-bösség régen legyőzött kis gonosz csupán, amikor újból és újból egymásra ismerünk; amikor értelmetlenné válik az ármánykodás és irigység közöttünk, amikor megértjük, hogy egy nemzet gyermekei vagyunk, testvérek; amikor nincs többé széthúzás, és a munkára a karjaink egyszerre lendülnek; amikor így mindezek között és után évről évre, esőben, szélben és napsütésben, Istenünk, megszólal nekünk is a Kossuth-nóta, és a mellünkre tűzött kokárda, a lobogó zászló, az ünnepélyes csend, a néma főhajtás, a koszorú, felcsendülő ének, a kimondott szó értelmet kap.

Istenünk, add, hogy így legyen. Így adjál egy boldog Március 15-ét. Ámen.

FEKETE LEVENTE unitárius lelkész

Petőfi Sándor 1848

Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag,
Te a népek hajnalcsillaga!...
Mégvirradt, fölébredett a föld, fut
A hajnaltól a nagy éjszaka.
Piros arczczal
Jött e hajnal,
Piros arcza vad sugára
Komor fényt vet a világra;
E pirulás: vér, harag és szégyen
A fölébredt nemzetek szemében.

Szégyeneljük szolgáltságunk éjét,
Zsarnokok, rátok száll haragunk,
S a reggeli imádság fejében
Istenünknek vérrel áldozunk.
Álminkban
Alattomban
Megcsapolták szíveinket,
Hogy kioltásák életünket,
De maradt még a népeknek vére,
Annyi, a mi fölkiált az égre.

Áll a tenger nagy elbámultában,
Áll a tenger és a föld mozog,
Emelkednek a száraz hullámok,
Emelkednek rémes torlaszok.
Reng a gálya...
Vitorlája
Iszaposan összetépve
A kormányos szíve képe,
A ki esztét veszve áll magában,
Beburkolva rongyos bíborában.

Csatatér a nagy világ. A hány kéz,
Annyi fegyver, annyi katona.
Mik ezek itt lábaim alatt?... hah,
Eltépett lánc s eltört korona.
Tűzbe véle!...
No de mégse,
Régiségek közé zárjuk,
De nevöket írjuk rájuk,
Különben majd a későn születtek
Nem tudnák, hogy ezek mik lehettek.

Nagy idők. Beteljesült az Írás
Jóslatja: egy nyáj, egy akol.
Egy vallás van a földön: szabadság!
Aki mást vall, rettentőn lakol.
Régi szentek
Mind elestek,
Földült szobraik kövéből
Uj dicső szentegyház épül,
A kék eget vesszük boltozatnak,
S oltárlámpa készen benne a nap!

„HISZEM AZ ÖRÖKÉLETET!”

–húsvét teológiai üzenete az unitáriusok számára–

Az unitárius teológia húsvétal kapcsolatosan is teológiai vizsgálódásának alapvető lényegéből, a teocentrikus álláspontjából indul ki. Ez lényegében azt jelenti, hogy a húsvéti eseményeket is Isten felől közelíti meg, ellentétben a testi feltámadás hagyományos keresztény felfogásával (krisztocentrikus).

Teológizálásunk során mindig arra fektetjük a hangsúlyt, amit Jézus tanított, és nem arra alapozunk, amit később elmondtak, vagy éppen amit/amiket zsinati végzésekre foglaltak róla. Kiindulási alapunk ez esetben is Jézus megnyilatkozása. Közismert, hogy amikor Jézustól a feltámadás felől érdeklődnek, akkor ő válaszában nem a test felöltésével magyarázza - erről egy szót sem szól- (lásd Lk 20, 27-40), hanem mint létezési módot értelmezi azt. Ebben a létezési módban az ember új szellemiséget, isteni életet ölt magára, „Isten dicsőségébe öltözik”, azaz egyszerűen fogalmazva: részese lesz az Isten által ígért/felkínált/biztosított örökéletnek.

Vallásunk húsvétkor az élet - a halál - a lélek halhatatlansága - az örökélet nagy kérdéseire igyekszik az értelemmel megegyező, a lelkiismeretet megnyugtató választ adni.

Induljunk ki abból a kérdéssorból, amelyet általában minden ember megfogalmaz: Miért születtünk? Mi a földi életünk célja? Mit tehetnénk, hogy „késleltessük” halálunkat? Az ember érdeklődése azonban továbbtágul, és azokra a kérdésekre is választ szeretne kapni/adni, hogy miért halunk meg? Mi történik/történhet? Mi következik (következhet) a halál után? Örök, személyes emberi kérdések ezek, amelyekre minden vallás igyekezett és igyekszik megadni a feleleteket.

A vallások üzenete megegyezik abban, hogy a halál nem jelenti a teljes megsemmisülést. A vallásos ember számára a halál egyben vég és kezdet, azaz „határ-esemény”, az emberi élet két létmódja: időleges és örök létmód között. Ebben minden vallásos hívő ember egyetért, de arra a kérdésre, hogy mi következik a halál után, már különböző válaszok születnek (pl. lélekvándorlás, testi vagy lelki feltámadás, lélek halhatatlansága, örök boldogság, vagy éppen örök szenvedés stb.), sőt a keresztény vallásban sem egységesek a válaszok.

Az unitárius vallás üzenete az, hogy a halál elkerülhetetlen, kiküszöbölhetetlen valósága az emberi létezésnek, de nem jelenti a teljes, a végleges megsemmisülést. Mi a halált valóban „határ-eseménynek” fogjuk fel, annak a tudatában, hogy Isten atyai szeretetének az ígérete a halál után az **örökélet**.

Annak ellenére, hogy az örökéletéről nem egyszerű beszélni, és az erre vonatkozó tanításokat tételekbe foglalni eléggé nehéz feladat, mert az örökélet hite észfeletti és tapasztalaton túli igazságnak tűnik, mégsem ész- és tapasztalat-ellenes igazság. A vallásos ember számára az örökélet iránti meggyőződésben döntő fontosságú szerepet tölt be a vallásos hit. Vallásos hit nélkül az örökélet igazolására szolgáló minden bizonyító eljárás csak kísérlet marad, csak száraz fejtegetés a végső nagy kérdésekről.

Az örökélet kérdésénél feltétlenül tisztáznunk kell a test

és a lélek viszonyát. Köztudott, hogy a földi életben az ember pszichofizikai egységét valljuk, látjuk, tapasztaljuk, ami azt jelenti, hogy a kettő egymásra van utalva, egymástól nem választhatjuk el. A „határ-esemény” kapujában ez a pszichofizikai egység megbomlik ugyan, de mindkettőre nézve érvényes a „megmaradás”, habár az más formában történik is. A test például felbomlik, egyesül a szerves és szervetlen világgal, a fizikai és kémiai folyamatok törvényszerűségeinek megfelelően. (Einstein óta tudjuk, hogy az anyagi átalakulások energiaátalakulásoknak tekinthetők, mert a tömeg azonos az energiával.) A lélek Istennél talál otthonra, mert Tőle ered, Általa és Benne rendeződik el (vö. 2Kor 4,18-5,1).

Az unitáriusok kihangsúlyozzák - Jézus tanítása alapján - Isten atyaságát. Ebből az is következik, hogy ha hiszem Isten atyaságát, akkor hinnem kell azt is, hogy Isten atyasága túlmutat a földi életen, és szeretetével nem hagy el a halál után sem. Ezért emeljük ki, hogy az örökélet hite a valóságos nagykorúság velejárója! Azaz minél mélyebb, erősebb hitem van Istenben, minél inkább törekszem Istenre és Jézusra megismerni (vö. Jn 17, 3), annál inkább lehet reménységem az örökélet valóságához.

Meggyőződésünk, hogy az örökélet az isteni igazságszolgáltatás helye is, mert az ember erkölcsi érzéke (az erkölcsi törvény) megkívánja egy olyan létforma létezését, ahol az erkölcsi igazságszolgáltatás megvalósul, ahol Istennek számot adunk földi életünk mikéntiségéről. Hol van ez a létforma - az örökélet? Válaszunkban mellőznünk kell a tér és idő kategóriáit, és azt mondjuk: Istennél! De egy újabb kérdés is megfogalmazódik bennünk: milyen az örökélet? - feleletünk bizakodó: ahol Isten jelen van, ott csak jó következhet.

Az örökélet milyenségével kapcsolatosan a keresztény teológiában két felfogás ismeretes. Az első a statikus felfogás, az úgynevezett „nunc stans”-állapot, amely „álló jelent”, „csak most”-ot feltételez. Olyan állapotot jelöl, ahol nincs mozgás, nincs semmiféle változás, folyamatosság. A változhatatlan Isten találkozása és közössége a változhatatlanná lett halandóval. A másik felfogás az örökélet a határ-esemény után, az időben beteljesedett élet dinamikus folytatása. Wolfhart Pannenberg teológus szerint az örökkévalóság nem más, mint „mindig új lehetőségek végtelen megvalósulása”, vagy így is nevezhetnénk - egy másik teológus véleménye szerint - „aeterna novitas” (örök újdonság). Az unitárius teológia a második felfogást vallja magáénak.

Az örökélet lényegéből következik, hogy már itt a Földön törekednünk kell az Istennel való szeretetközösség minél teljesebb megélésére. Pál apostol szavaival: *Ezért arra törekszünk, hogy akár hazaköltözünk, akár távol lakunk, kedvesek legyünk neki (2Kor 5,9).*

A vallásos ember Isten atyai szeretetében bízva reménységgel tekint az örökélet valósága felé: *Az az ígéret pedig, amelyet ő maga ígért nekünk, az örökélet (1Jn 2, 25).*

Húsvét ünnepén bátorítólag szól hozzánk Jézus: *Az Isten pedig nem a holtak Istene, hanem az élőké. Mert az Ő számára mindenki él (Lk 20, 38).*

Dr. REZI ELEK

Nagy Ferenc AZ OLAJFÁK HEGYÉN

Az Olajfák hegyén
oly gyötrő a magány,
de megcsillan a fény
a Mester jajszaván:
- A keserű pohár
ha el nem vétetett,
adj világodnak bár
jobb, igaz életet.

És telnek századok,
majd jönnek ezredek,
s meg nem gyógyulhatott,
a világ csak beteg.
Ma bennem szenved ő,
közös a gyötrelem,
de álmaiba sző,
s ha győzők, győz velem.

A kolozsvári rádió magyar nyelvű adása húsvéti istentiszteletének unitárius része

Elmélkedésem bibliai alapgondolatát Lukács evangéliuma 20. részének 38. verse képezi: *Az Isten pedig nem a holtak Istene, hanem az élőké. Mert az Ő számára mindenki él.*

Tisztelt hallgatók! Az unitárius felekezet részéről köszöntöm Önöket, áldva a jó Istent, hogy mindnyájan megérhettük ez újabb húsvétot. A jézusi eszmék győzelme, valamint az örökélet ünnepének vallásos élményforrása bőséges, a hagyományos húsvéti népszokásaink is sokszínűek. Én kívánom, hogy ezek között sikerüljön megragadnunk az ünnep hiterősítő lényegét.

Az örökélet ünnepén alapvető reménységünk Isten gondviselésébe vetett hitünkéből fakad, miszerint: nincsen halál, csak átváltozás, hiszen van bennünk valami, amit nem lehet a sárba taposni, mint például a méltóságot vagy a jogot, amit nem lehet hat szál deszka közé zárni, mint a felbomlásra ítélt testet, aminek nem árthat sem fegyver, sem ellenségeink rosszindulata, az igazságtalanság vagy az igazság túlzásai képeiben, sem semmi egyéb, mert lelkünk és életünk Istentől, az ő lényéből való, és így örök.

Erről, az élet folytonosságának hitéről osztok meg Önökkel néhány gondolatot, hogy személyes halálfélelmünk enyhébbé váljon, a gyász súlya pedig elviselhetőbbé, valahányszor földi életünk végső valóságával szeretteink koporsói szembesítenének. Kezdeném azzal, hogy a jézusi tanításra alapozott hitelveink szerint földi életünk is része az örökéletnek, annak egy időleges szakasza, amelynek átmeneti határpontjait a fogamzás és a halál képezik. A halál nem ellenségünk (a képzeletbeli nemlét állapotaként), hanem Isten azon eszköze, amellyel behatárolhatóvá teszi számunkra az örökélet földi szakaszát, más szóval: a halál egy múlt pillanat műveként küszöb egy másik, a jó Istenhez közelebbi életformába való átmenethez. A küszöböt jelentő halállal az emberi élet nem szűnik meg, csupán a földi viszonyok érvényesülése, például az idő és a testiség, hogy lelkünk kiteljesedhessen az isteni szeretet teljességében, az Istenközelebbi örökéletben, amelyet részlegesen már most megtapasztalhatunk. Halálunkkal ennek az isteni összhang állapotának válunk mi is közvetlen és állandó részeseivé. Az előbbieken alapján földi életünk értéke éppen a benne megélhető egyedi értékteremtő lehetőségekből fakad, és a rendelkezésünkre álló idő végességével szentesítődik. A halál egyáltalán nem teszi feleslegessé lelki növekedésünkért tett erőfeszítésünket és küzdelmünket az igazságért, sokkal inkább érdemessé teszi azt. A földi élet, hosszúságától függetlenül, elegendő a jellem általi üdvszerzésre ahhoz, hogy a tökéletesedési növekedéshez szükséges szünet, jót és igazat megtapasztaljuk, illetve megtapasztaltassuk másokkal. Istenhez való hazatérésünkre a Tőle származó halhatatlan lelkünk és a halálon átívelő gondviselő szeretet a biztosíték. Erről a gondviselő szeretetről tanított Jézus, amikor evangéliumával „világosságra hozta az elmúlhatatlan életet”, vagyis az örökéletet. Eszerint halott ember nincs, csak a halálon - mint egy kapun - átment, mert akihez megyünk, az az élet Istene, és „az Ő számára mindenki él”. A halál után új életre ébredünk, örökre, amelyben nem ér többé ütés és szenvedés, fájdalom és megaláztatás, azonban erkölcsi igazságszolgáltatásként Isten igenis számon kéri földi életünket: szándékainkat és cselekedeteinket, mulasztásainkat és gondolatainkat. Ezért a halálon túli folytatás reménységét hitbizonyossággá mélyítve, nem tekinthetünk el alapvető életvitelbeli kötelességeink tudatosításától, az egyetemes élettisztelet és az általános emberszolgálat következetes gyakorlásától. Amennyiben így élünk, és gyászt meghaladó hitünket sikerül cselekvő szeretetre váltanunk, halálunkkal nemcsak ismerőseink lelkének hajlékában kerít helyet magának a szeretetteljes emlékezés, hanem a jó Isten örök, szenvedés nélküli országába is tiszta lélekkel és igaz jellemmel térhetünk haza. Adja Ő, a gondviselő Atyánk, hogy így legyen! Ámen.

A XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia zárónyilatkozatának felhasználásával összeállította: SZABÓ LÁSZLÓ

Húsvéti ima

Haláltusákat és továbbéléseket gondviselő Isten!

A nagypéntekes keserősége feketén kendőzi lelkünk egét, s a kínos kereszthalál, a megszegyenítő büntetés képei még elevenen élnek emlékezetünkben. Tehetetlenül függő emberi roncsként láttuk a Te legjobb gyermekedet, s a reményt nem ismerő kétségbeesés bitorolta gondolatainkat. Hiszen fényforrás volt ő sokak számára, s a Tőled kapott világosságot bőkezűen mérte a sötétségben, Rólad tanúskodva ezáltal. Hirdette és megélte a Te akarodat, s gondviselő szeretettedben bízva mondta: „Atyám, a Te kezedbe teszem le az én lelkemet!” Az ő csodálatos személyisége, egyedülálló példaadó élete nem engedi, hogy elcsüggedjünk, s hitünk szárnysegetten porba hulljon. Hisszük, hogy az örök húsvét napfényében a földi titkok más megvilágításba kerülnek. A Jézus által hirdetett gyönyörű eszméket ártatlan kisgyermekeknek látjuk, s kötelességszerűen érezzük, hogy ezeket nem rekeszhetjük ki felelőtlenül a külső sötétségre és hidegre. A kereszten felkiáltó Mester hangja a születés lélekharangjait kondítja meg bennünk. Tudatosul bennünk emberi életünk korlátoltságá, felismerjük, hogy az ember a halálra született, de ugyanakkor meg vagyunk győződve, hogy a halál szüli meg számunkra az örökéletet. Hisszük, hogy az igazságot és a szent okokból élni akaró életet nem lehet keresztre feszíteni, koporsóba tenni és sziklasírba zárni, mert a keresztfát kikezdi az idő vasfoga, a vasszegek szavatossági ideje lejár, s a nagypénteki kétségbeeséshangulat után futótűzként terjed a jó hír: „Jézus él!” Hogy miként él, arról teljes bizonyossággal nem szólhatunk, mert ennek a titoknak Te vagy az egyedüli ismerője Istenünk. Lelkünk kiszikkadt talaja ennek ellenére szomjasan szívja magába ezt az örömhírt.

Húsvét örömmünnepén közös fohászukat küldjük Feléd:

„Uram, gyarló és kevés a mi értelmünk a Te örök és végtelen valóságod átlátására, a Te igazságaid teljességének megismerésére. Engedd meg nekünk, hogy minél többet megláthassunk a Te valóságodból, minél mélyebben behatolhassunk a Te igazságaidba, őrizz meg minket attól, hogy ostobán és felfuvalkodottan azt higgyük: csakis az a Te valóságod, csakis azok a Te igazságaid, amit nekünk mind ebből megsejtenünk engedtedél.

Kérünk, Atyánk, őrizz meg attól, hogy megveszünk vagy gyűlöljük, üldözzük és kitagadjuk a Te népedből azokat a felebarátainkat, akiknek elméjébe Te a Te igazságaidnak más morzsáit engedted hullni.”

Áldd meg a mi húsvéti ünneplésünket, s a Te legjobb gyermeked életpéldáján keresztül taníts minket imádkozni-és dolgozni! Ámen.

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS III. éves teol. hallg.

József Attila

ISTEN

Hogyha golyóznak a gyerekek,
az isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohasem gondol magára,
de nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
az utcán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
s ledobván, ráültem a zsákra,
a testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen,
minden dolgában tettem értem.
S tudom is, miért szeret engem –
tetten értem az én szívemben.

Én már fiatal ember lettem,
a boltba gyermek megy helyettem.
De ha Néki valami kéne,
a boltba én futnék el érte.

Fütyörészve a szép időben,
esernyő nélkül az esőben,
a kocsúton lenn szaladnék,
magamra kabátot se kapnék.

De az autót frissen, fűgén,
ha nem is töfföl, kikerülném.
Hisz ha valahogy elgázolna,
hiába mentem én a boltba.

Megválogatnám a portékát,
ahhoz mennék, ki olcsóbbért ad.
S mielőtt akármit elhoznék,
hosszan, sokáig alkudoznék.

Aztán, hogy Néki odaadnám,
jó kedvét meglátnám az arcán.
Szeme csillogna, megköszönné,
mást nem is küldene boltba többé.

TESTVÉRGYÜLEKEZETI KONFERENCIA NEWTONBAN

Március 23. és 25. között a Massachusetts-beli Newtonban találkoztak az Észak-Amerikai Testvérgyülekezeti Tanács képviselői, melyen észak-amerikai testvéreink és barátaink jóvoltából már másodszor vehettünk részt mi, az erdélyi és magyarországi unitárius egyházak körüli képviselői: **Kriza János** (kolozs-tordai egyházkör), **Sándor Szilárd** (marosi egyházkör), **Mezei Csaba** (küküllői egyházkör), **Dancs Lajos** (székelykeresztúri egyházkör), **Kelemen Levente** (székelyudvarhelyi egyházkör), **Kiss Alpár** (háromszék-felsőfehéri egyházkör) és **Kászoni József** (Magyarországi Unitárius Egyház). Ezúton is köszönetet mondunk észak-amerikai hittestvéreinknek, az Unitárius Univerzalista Szövetségnek, hogy lehetővé tették számunkra, hogy együtt dolgozhassunk testvérgyülekezeti kapcsolataink szorosabbá tételéért, és köszönjük a Ft. Püspök Úrnak, **dr. Szabó Árpádnak** segítő hozzájárulását e munkafórum előkészítéséhez.

Az erdélyi résztvevők egy csoportja

Már a bostoni repülőtéren meleg fogadtatásban részesültünk, ahol **John Gibbons** és **Cathy Cordes**, a testvérgyülekezeti tanács elnöke és alelnöke vártak. Szálláshelyünk és a konferencia színhelye a több épületből álló Walker Konferencia Központ volt. Útban a konferencia központ felé meglátogattuk **dr. Gellért Juditot**, a mi népszerű Zizinket, a testvérgyülekezeti kapcsolatok elindítóját, aki jelenleg a Bostoni Egyetemen teológiai tanulmányokat folytat. Megérkezésünk estjén **Cathy Cordes** meghívottai voltunk, ahol a fehér asztal mellett megbeszéltük az előttünk álló munkálatok menetét.

Az erdélyi és magyarországi képviselők részére már szerdán (március 22.) megkezdődött a megbeszélés. A nap folyamán **John Gibbons**, **Gretchen Thomas**, **Cathy Cordes** és **Pat Rodgers** társaságában összegeztük az eddigi eredményeket,

felvázolva a sikereket és nehézségeket egyaránt. Átnéztük és pontosítottuk a testvéregyházközségek adatbázisát, tájékoztattuk egymást a személyi változásokról, címcserékről, a testvérgyülekezetek kapcsolatának milyenségéről. Este **Larry** és **Gabriella Coburn** vendégei voltunk, ahol testvérgyülekezeti látogatásokat bemutató videófelvételeket néztünk és beszélünk meg, felelevenítve közös élményeinket.

Március 23-án, csütörtökön délelőtt az újonnan megválasztott 12 amerikai és 2 erdélyi képviselő találkozott **Gretchen Thomasszal**, aki ismertette a testvérgyülekezeti tanács történetét és eddigi munkáját, valamint az új tagokkal szembeni elvárásokat. Kora délutánra megérkezett a konferencia minden résztvevője, mintegy 50 meghívott.

A konferencia hivatalos megnyitójára csütörtökön du. 4 órakor került sor. A megnyitó istentiszteletet **Richard Fewkes** Norwell-i lelkész tartotta; beszédében kiemelte első erdélyi látogatásának fontosságát, ami meghatározó élmény volt számára munkája folytatásához. Az istentiszteletet a kölcsönös bemutatkozás követte, mindenki néhány szóban beszámolt, hogy ki ő, kit képvisel, és miért van itt ezen a konferencián. A bemutatkozások során amerikai hittestvéreink, akik már jártak Erdélyben, „Istentől kapott ajándék”-ként élték át a „vallásszabadság szülőföldjén élő hittestvéreikkel” való találkozást, az unitárius hit és életvitel lelki hídként köti össze a két kontinensen élő hittestvéreket. Megnyilatkozásában minden résztvevő kiemelte a testvéregyházközségi program fontosságát, és beszámolt arról, hogy ő személy szerint mivel tud hozzájárulni ennek gazdagításához.

Vacsora után **Cathy Cordes** és **Linda Lu** közös megnyilatkozását hallhattuk arról, hogy miként változtatta meg az ő életüket a testvéregyházközségi programban való részvétel: „Kezdeti kirándulási szándékuk zarándoklássá nemesedett, visszatérve mindenkinek elmondták élményeiket, mert úgy érezték, hogy Erdélyben Isten lelke érintette meg őket, és akiket Isten lelke megérintett, azok nem hallgathatnak”.

A nap záró áhítatát **Erik Cherry** amerikai és **Mezei Csaba** erdélyi lelkészek tartották. Az áhítat fő mozzanata az új tagoknak üdvözlése és szertartásos beiktatása volt, amit úrvacsora követett, mintegy szimbolikus kifejezése annak, hogy az egy kenyérből és borból való részesülés egy közösséggé kovácsol bennünket.

Péntek reggel (március 24.) az erdélyi képviselők az amerikai képviselőkkel találkoztak

egyenként. Minden erdélyi résztvevő külön fogadhatta az ő egyházkörébe tartozó testvéregyházközségek képviselőjét, ahol részletekbe menően tárgyalhattak a gyülekezeti szintű kapcsolatokról. A délelőtti áhítatot **Kiss Alpár** és **Kirk Lodman** tartották.

Az áhítat után az Észak-Amerikai Testvéregyházközségi Tanács beszámolóit követték: **Leon Hopper** pénztáros jelentése, valamint **John Gibbons** és **Larry Coburn** beszámolója az indiai és Fülöp-szigeteki unitáriusoknál tett látogatásról.

Ebéd után közös megbeszélés következett. A közös megbeszéléseken olyan fontos kérdésekre igyekeztünk megoldásokat keresni, mint a testvéregyházközségek közötti kommunikáció elősegítése, az erdélyi látogatók vízumproblémái, pénzalapok gyűjtése a hathatósabb támogatások érdekében, amerikai testvéreink látogatásának megszervezése, testvéregyházközség nélküli erdélyi egyházközségek párosítása.

Pénteken este a Brookline-i egyházközség vendégei voltunk, ahol tiszteletünkre „Erdélyi est”-et rendeztek, magyaros ízű ételekkel és magyar néptánc bemutatóval. Itt találkoztunk a Massachusetts-öböl egyházkörének képviselőivel.

Szombaton, március 25-én reggel folytatódott a pénteken megkezdett gyülekezeti szintű kapcsolatok kiértékelése az erdélyi megbízottak és az amerikai képviselők között, amit **Sándor Szilárd** áhítata követett. Ezután ismét közösen tanácskoztunk a Testvéregyházközségi Tanács Hírleveléről, a PCC Newsletter-ről, az Interneten keresztül történő kommunikációról, információcseréről, az amerikai hittestvérek különböző célra küldött pénzdöntvényeinek célszerű felhasználásáról.

A tanácskozás után **dr. Gellérd Judit** előadása következett az erdélyi unitarizmusról, melyben az előadó igyekezett átfogó képet nyújtani az erdélyi unitárius egyház történelméről, jelentős személyiségeiről, az unitárius teológia hitfelfogásáról.

Az előadást csoportos megbeszélés követte. Öt csoport alakult a következő témakörökkel: a vallásnevelés fejlesztése, teológiai ismeretek, az erdélyi egyházközségek pénzügyi helyzetét segítő gazdasági programok, a kapcsolattartás, a nyelvi nehézségek áthidalása. A csoportos megbeszélések során mindenikben sor került egy stratégia felvázolására azzal kapcsolatban, hogy ki mit tart fontosnak e témákkal kapcsolatban. Ezen megbeszélések eredményeit összesítettük a közös kiértékelés rendjén. Mi erdélyiek a vallásnevelést és annak fejlesztését, valamint az erdélyi egyházközségek gazdasági felemelését szolgáló programokat tartottuk fontosnak. Az amerikaiak pedig az erdélyi unitárius teológia, hitfelfogás, történelem

és történelmi helyek megismerését helyezték előtérbe. Közös érdekünk az információcsere és a nyelvi nehézségek áthidalásának megoldása. A közös megbeszélés rendjén ismét kitűnt az, hogy amerikai hittestvéreink a mi gondjainkat magukéinak érzik, és mindent elkövetnek, hogy tőlük telhetően segítsenek azok megoldásában. Természetesen nem csak tőlük kell várnunk a segítséget, hanem nekünk is erőnket megfeszítve kell dolgoznunk gondjaink megoldása érdekében.

A konferenciát bezáró áhítat után egy közös kiránduláson vettünk részt, melyen megcsodálhattuk Boston nevezetességeit. A búcsúvacsora után kiértékeljük az elhangzottakat, és reményünket fejeztük ki azt illetően, hogy e konferencián elhangzottak az erdélyi és amerikai testvéregyházközségek kapcsolatának szorosabbá tételét szolgálják majd.

A konferencia résztvevői

A konferencián tapasztaltak mindnyájunkban azt erősítette meg, hogy jó együtt lenni, a földrajzi és nyelvi korlátok áthidalhatók, ha az emberekben él az egymáshoz fordulás vágya. Az elbúcsúzás ennek jegyében és hitével történt: újra találkozni fogunk, és mindent megteszünk azért, hogy egyházközségeink tagjai, erdélyiek és amerikaiak közelebb kerüljenek egymáshoz.

— a résztvevők

Felkérjük az egyházközségeket, hogy részletes beszámolóikban írjanak a testvéregyházközségi kapcsolatokról, a testvéregyházközség látogatásáról az Unitárius Közlönynek.

A beszámolókhöz mellékeljék az esetlegesen rendelkezésükre álló fényképanyagot is.

Várjuk írásaikat!

— a szerkesztőség —

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK 125 éve hunyt el KRIZA JÁNOS

1811–1875

Egyházunk 22. püspöke a magyar folklórkutatás történetének kimagasló személyisége, költő, műfordító, az MTA tagja. Főiskolai tanulmányait a Kolozsvári Unitárius Kollégiumban és Berlinben végezte. 1838-tól unitárius lelkész volt Kolozsvárott, 1861-től püspök. Több irodalmi zsebkönyvet szerkesztett, írt. Fiatalkori verseivel a Petőfi előtti irodalmi népiesség egyik legjelentősebb alakja volt, több költeménye folklorizálódott. 1842-ben felhívást bocsátott ki népköltési gyűjtemény kiadására, mely a szabadságharc és sokféle más irányú elfoglaltsága miatt csak 1863-ban jelent meg Kolozsvárott **Vadrózsák** címen, Mikó Imre anyagi támogatásával, Gyulai Pál szerkesztői közreműködésével. Amint önéletrajzában írja: „ez egyet számtalan foglalatosságaim közepette sem vesztettem el a szemeim elől, magam is gyűjtöttem mind a Székelyföldön jártamkor, mind pedig Kolozsvárt lakó sok székely férfi és asszony embereknél - majd a forradalom után következett években levelezésbe bocsátkoztam sok papi és világi rendű barátaimmal, s azoknak segédével nagy tárházát gyűjtöttem össze a székelységnek.”

Már megjelenésekor a második kötet kiadására gondolt, de erre egyházvezetési lekötöttsége és anyagi gondjai miatt életében nem került sor. Kriza érdeme, hogy elsők között fordult a néphagyomány teljessége felé, gyűjteményében balladák, dalok, táncszók, találós kérdések, népi sajátosságok, játékok, szokásfolklor, népmesék, tájszók szerepelnek, valamint egy tanulmány a székely nyelvjárásról. A legtöbb klasszikus balladánk először Kriza gyűjteményében szerepel. A gyűjtemény kora tudományos szemléletének magaslatán áll. Szerkesztésével érzékelteti a székely népköltészet táji

tagolódását, műfajrendszerét, a népköltészet és a népnyelv szoros kapcsolódását. Szövegközlésében igyekezett tiszteletben tartani az előadó egyéniségét, a népnyelv sajátosságát.

Gyűjtőtársait is erre ösztönözte. A szövegeket nyelvjárási hangalakjukba visszaalakítva közölte, amiért sok vád érte. A Vadrózsákban megjelent balladák váltották ki a **Vadrózsapör**t, a magyar néprajz első jelentős vitáját: a magyar és a román népballadák eredetiségéről. A Vadrózsák lelkes fogadtatását hamarosan megzavarta Grozescu Julian heves és kiméretlen támadása, amelyben eredeti után készült hamisítványnak nevezte *Kőműves Kelemen* és a *Molnár Anna* balladákat. Forrásul Vasile Alecsandrit, illetve Marinescu gyűjtését jelölte meg. Az ezzel kapcsolatos vitát Arany János nevezte el **Vadrózsapör**nek. A tudományos kutatás Grozescu rosszhiszemű és igaztalan vádjait visszautasította, Kriza gyűjtéseinek hitelét bizonyította. A Vadrózsapör jelentős állomás volt a magyar népköltési gyűjtés történetében. A bizonyítás és cáfolás érdekében megindította a balladák gyűjtését.

A Vadrózsákat mind a közvélemény, mind a korabeli tudományosság lelkesen fogadta. Elsőként terelte rá a figyelmet az erdélyi népi kultúra kiérlelt, klasszikus értékeire, s Kriza gyűjtési és szerkesztési szemlélete több mint egy évszázadon át példaértékű volt.

A Magyar Néprajzi Lexikon (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979), valamint a Magyar Népi Kultúra c. tankönyv (Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár, 1999) alapján összeállította
PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS, III. éves teol. hallg.

Erdővidék az én hazám

*Erdővidék az én hazám,
Katonának szült az anyám,
Zöld erdő zúgásán,
Vadgalamb szólásán
Nevelt föl jó apám.*

*Mihent zekés gyermek lettem
s a kabalát megülhettem,
Mentem a szántóba
S apám háborúba
A franciák ellen.*

*Nyílj mélyebben te, barázda!
Patakként foly könnyem árja:
Apámat háború,
Anyámat sok gond, bú,
Szegényt elragadta.*

*Holnap indul a legénység
Komondóba, semmi mentség!
Zöld erdő zúgását,
Vadgalamb szólását
Majd meghallom esmég.*

1988-ban, a Lancasterben megtartott Közgyűlés alkalmával, Ferenc József püspökkel folytatott megbeszélése után Austin Fitzpatrick (képünkön) megalapította a Romániai/Magyarországi Alapot (amit az utóbbi években a Közgyűlés kezel), amely erdélyi és magyarországi unitáriusok megsegítése érdekében működik. Azóta Austin Fitzpatrick összesen tizenhárom alkalommal látogatott Romániába és Magyarországra, öt alkalommal személyesen osztva szét a magával hozott javakat. Végül most, ez igen értékes közreműködés után - részben egészségi okok miatt, részben pedig, mert úgy érzi, elérkezett az idő, hogy átértékeljék, mire is van szükség - Szabó Árpád püspök úrnak írt levelében magyarázatot ad arra, hogy miért is szeretne visszavonulni a Romániai/Magyarországi Alap keretében betöltött munkásságától. Ez egy rendkívüli változás a számára, de természetesen bármiben segíteni fogja az utódját.

Azon a bizonyos Lancasteri gyűlésen sikerült neki több mint 400 angol fontot összegyűjtenie, amit át is adott Ferenc József püspöknek, hogy elhozza magával. Majd az 1989 karácsonyán bekövetkezett változás után Austin Fitzpatrick magyar

TIZENHÁROM ÉV JÓ MUNKÁJA

nyelvű Bibliák vásárlását indította el, amit az erdélyi egyházközségek kértek, de az addigiaknál jobb és több tanulási lehetőséget is biztosított a jó képességű magyar diákjainknak.

Ezt követően az angol unitáriusok Austin Fitzpatrick számos kezdeményezését karolták fel, melyek eredménye élelem, ruházat és felszerelések elküldése lett, beleértve két mentőautót is, valamint segítség olyan ingyenes klinika tervezésében, mint a segesvári. Bár az emberi ügyességet és segítségnyújtást nem lehet pénzben lemérni, a Fitzpatrick által gyűjtött pénz és más javak értéke

meghaladja a 250 ezer angol fontot.

A legtöbb angol unitárius tudatában van annak, hogy az utóbbi tizenkét évben milyen jelentős hozzájárulást jelentett az erdélyi és magyarországi hittestvérek felkarolása gondjaik megoldásában, és tudatukban van, hogy hány és hány angol unitárius járult hozzá közvetlenül és - az anyagi alap gyűjtése által - közvetve.

A legalkalmasabb fizetség, amit Austin Fitzpatricknak hozhatunk, munkájának a folytatása volna a Romániai/Magyarországi Alap keretén belül, amelynek ő a felelőse volt.

Austin Fitzpatricknak köszönettel tartozunk azért a munkáért, amit ez alap keretén belül fejtett ki, az erdélyi és magyarországi unitáriusok megsegítése érdekében.

A The Inquirer alapján -
FÜLÖP DEZSŐ ALPÁR

Szerkesztőség megjegyzése:

Austin Fitzpatricknak köszönjük fáradhatatlan, áldozatos munkáját, és kívánunk neki erőt és egészséget. Austin, az erdélyi unitáriusok szívükbe zártak! Reméljük, annak ellenére, hogy felelősségteljes tisztségéből visszavonultál, Te is szívedbe zártál minket családdoddal és munkatársaidal együtt!

EGYHÁZ ÉS MÉDIA

A címben szereplő két főnév meghatározásával szeretném becserkészni azt a területet, amelynek határain belül a romániai unitárius egyház és a romániai/erdélyi unitárius egyházi sajtó múltjáról, jelenéről és jövőjéről konstruktív vitát lehet folytatni. Kezdjük a fogalomtisztázással: mi az egyház és mi a média?

Az egyház klasszikus meghatározás szerint az azonos eszméket valló hívek közössége, tehát társadalmi, szociális intézmény, melyet vallásos emberek alkotnak és hoznak létre. Éppen ezért az egyház több mint papság, mint hierarchia, és több mint templom. Az az igazi egyház, amelynek tagjai, papjai komolyan veszik feladatukat, amely hallatja hangját a hétköznapokban is. Aki az egyházat csak a papság, templom szemüvegén keresztül vizsgálja, egysíkú képét kapja egy többdimenziós közös eszmékre és normarendszerekre épülő intézménynek, és, sajnos, az utóbbi évtizedekben a történelmi egyházakat többnyire ezen a szemüvegen át ismerte meg az

erdélyi magyar közösség. Az egyház elfelejtett kommunikálni az őt alkotó közösséggel, vagy jobbik esetben más hullámhosszon küldte üzenetét hallgatói, egyháztagjai felé, és innen a megnemértés/félreértés, a közömbösség. Az interperszonális kommunikáció, a személyhez szóló üzenet meggyöngyült egyházunkban akkor, amikor egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy közösségeink lényege, megtartó ereje a kommunikációban rejlik. A személy lényege a kommunikáció, Hegel szavaival élve: „A személyiség igazi lényege: belemerülve a másikba nyerem meg önmagamat”. A kommunikáció pedig végső soron szeretet. Itt érdemes lenne eljátszani a gondolatot, hogyan fogalmazna Pál apostol híressé vált szeretethimnuszában: *Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, kommunikációra való hajlandóság pedig nincsen énbennem, olyanná lettem ... és ha prófétálni is tudok, ha minden titkot ismerek is, ha minden bölcsességnek birtokában vagyok ... kommunikációra való hajlam nincs bennem: semmi vagyok ...* „A kommunikáció lényege önmagunk odaadása a szeretetben” - (Communio et progressio című szentszéki irat) Az egyház lényege: az evangélium, a jó hír személyhez szóló

közvetítése, kommunikálása, és ezen keresztül az istenfiú/leányság megélése.

Lássunk hozzá a címben megfogalmazott második főnév elemzéséhez. Média - a latin médium főnév többes számú alakja, jelentése: nyilvánosság, közösség, közjó, közvagyon. A nyilvánosság tehát közszolgálatíságot jelent, és a közjó és közszolgálatíság fogalmi közé egyenlőségelet tehetünk. Mind az egyház, mind a média a közjót szolgálja, vagy legalábbis azt kellene hogy tegye. A következőkben vizsgáljuk meg, hogyan használja fel az egyház a technika, a média adta lehetőségeket az evangélium hirdetésére, a kommunikációt a kommunió megélésére, majd vegyük górcső alá a média közszolgálatíságának problémáját.

A fogalomtisztázás után három kérdéssel szeretnék foglalkozni:

1. Az unitárius egyházi sajtó múltja és jelene. Jövőkép.
2. Egyházunk múltja a világi írott sajtó tükrében.
3. Egyházunk az audiovizuális médiában.

1. Ma már nyíltan beszélhetünk arról, hogy Trianon után felekezeteink és egyházi vezetőink tettek legtöbbet magyar nemzetközösségünk megmaradásáért. A politikán túl egyházunk jelentős szerepet vállalt a léleképítés mellett a társadalomépítésben is éppen a sajtó révén. Az unitárius egyház volt az első Erdélyben, amely jóval Trianon előtt felismerte a sajtó, a nyilvánosság fontosságát, és egyházi-vallási-egyház-társadalmi lapok szerkesztésébe kezdett. Az egyházunk által megjelentetett sajtótermékeket így csoportosíthatnám:

a. Egyházi lapok - Keresztény Magvető 1861.; Unitárius Közlöny 1888. Unitárius Evangélium 1933-1935.

b. Szaklapok - Unitárius Szószék 1896. 1907, - folyamatosan

c. Egyház-társadalmi lapok - Egyház-társadalom 1913-1917. Unitárius Egyház 1905.

d. Ifjúsági lap - Kévekötés 1930-36.

e. Gyülekezeti lapok - Kövendi élet 1930; Unitárius Tudósító 1930-31 (Kolozsvár); Unitárius Híradó 1931-36. Hivatalos Értesítés 1937-39 (Brassó).

f. Missziós lapok - Unitárius Hírnök 1933-38 (Bukarest); Unitárius Jövendő 1939-42. (Brassó)

g. Néplapok - Unitárius Népnaptár 1861-1944. Egy tucatnyi folyóirat szolgálta híveink lelki épülését - nagy áldozat kis egyház részéről. Folyóirataink, szaklapjaink történetével tudomásom szerint senki nem foglalkozott, a Keresztény Magvető történetéről íródott ugyan szakdolgozat, de csak sajnálni tudjuk azt, hogy Erdély legrégebbi teológiai folyóiratáról még nem jelent meg Emlékkönyv. Az unitárius egyház közel másfél évszázadát átfogó tudományos teológiai folyóirata megérdemelné egy Emlékkönyvet, az ötvenéves jubileumot elődeink - jobb időkre várva - elhalasztották, s a századik évfolyam sem öltött különösebben ünnepi köntöst, de talán a századik évfolyam megjelenésekor egy emlékkönyv összeállítására is futja.

A Közlönyről is ugyanezt mondhatjuk el. Hatvan esztendeig folyamatosan megjelent, s újabkori egyház-történetünk aligha írható meg a Közlöny beható tanulmányozása

nélkül. A Közlönyt és Magvetőt minősíteném hivatalos egyházi lapnak, hiszen fennállásuk első esztendeitől fogva az egyetemes egyház szolgálatába állottak, igaz, mindig a „hivatalos” egyházi állásfoglalást képviselték, s a kritikai hang csak mérsékelten kapott helyet a nyomtatott hasábokon. Talán éppen ez váltotta ki az Unitárius Egyház 1905-ben való megjelenését. Barabás István ezeket írja az első számban: ... *Lapunk címében benne van egész programunk. Óhajtjuk, kívánjuk, akarjuk, hogy az unitárius egyház gyarapodjék, felvirágozzék. ... Egy orgánomot akarunk teremteni, melyben egyházunkat érdeklő minden kérdés nyilvánosan megvitatható legyen. Azok is, amelyek egyházunk külső életére vonatkoznak, s azok is, amik belső, családi életből fakadnak. Mint erős hitünk, hogy egyházunk csak úgy lesz erős benn, tiszteletreméltó és vonzó künn, ha minden kérdés ... a közvélemény folytonos ellenőrzésének erős világításában nyer megoldást*”.

Az Unitárius Egyház 1944-ig, közel negyven esztendeig próbálta - és nem eredménytelenül - a közvéleményt Egyházunkra irányítani. A polémia és az ellenzéki hangnem sokszor uralta el a lapot, és fegyelmi eljárás is indult némely cikk nyomán, de ma hálásan gondolunk a székelykeresztúri és udvarhelykörü lelkészekre és világiakra, hogy véleményüknek hangot adtak, javaslataikkal vagy éppen nemtetszésükkel alternatívát kínáltak a hogyan tovább kérdésre. A Magvető, a Közlöny és az Unitárius Egyház jelent meg folyamatosan negyedszázadnál hosszabb ideig, mindhárom lap Trianon előtt indult útnak, s az impériumváltás bár megritkította sorainkat, de a nyomtatott betű hatalmával tovább hirdethettük az evangéliumot. Volt kommunikáció, és ennek nyomán volt kommunió.

Súlyosabb helyzet köszöntött ránk 1940 után: a dél-erdélyi egyházközösségeink gyakorlatilag elszakadtak a nyomtatott betű adta lelki tápláléktól. Gondviselészerű szerepet töltött be az id. Kovács Lajos brassói lelkész által 1939-ben indított Unitárius Jövendő, jövőt biztosított a román uralom alatt levőknek, négy esztendeig ez volt az egyetlen dél-erdélyi unitárius lap híveink kezében. Figyelemreméltó teljesítmény - ha gyorsmérleget készítünk a Dél-Erdélyben megjelenő egyházi lapokról, büszkeséggel tölt el az, hogy az Unitárius Jövendő is táplálta a magyarságban a reményt. Az Unitárius Jövendő és szerkesztője megérdemelné egy részletes életrajzot. A Kévekötés már szerencsésebb helyzetben van, az Erdélyi Irodalmi Lexikon legalább szócikkben ismerteti történetét. Bukarestben az Unitárius Hírnök szerkesztőjének, Lőzinczy Dénesnek 1938-ig a misszióra is futja erejéből, sajnos ma már csak emlék az első öt év ... és ami nem következett ... Az Unitárius Evangéliumról is csak annyi mondható: az első két év, és ami nem következett. Dr. Kiss Elek beleunt az egyszemélyes lapszerkesztésbe, és jobbnak látta nem versenyezni az Unitárius Közlönnyel. A rövid életű gyülekezeti lapok történetének ismertetése nem célja előadásomnak, bár sajtótörténeti szempontból nagyon fontos lenne legalább a Fikker, később Abrudbányai János által szerkesztett Kövendi Élet történetének megírása.

A fentiek tükrében megpróbálom összegezni: 1861-től 1948-ig két hivatalos egyházi lap, két gyülekezeti lap, két egy-

háztársadalmi, két missziós-, egy „magán-” és egy ifjúsági lap állt az erdélyi/romániai unitárius egyház szolgálatában. Százalékarányban kifejezve - az Erdélyben megjelenő keresztény lapok 8%-át az unitárius egyház adta.

1971-ben újraindult a Keresztény Magvető, majd 1990 júliusában az Unitárius Közlöny. Az utóbbi lappal kapcsolatosan fogalmaznék meg néhány gondolatot, javaslatot.

Kiss Sándor a *Református időszakai sajtó az egyházi misszió szolgálatában* című tanulmányában rátapint a fájó igazságra. „Csupán jó szándékú emberek dilettáns kísérlete a lapszerkesztés, ha a szakszerűséget nem tartja mindenben szem előtt.” Mély tisztelettel adózom mindazoknak, akik az Unitárius Közlöny szerkesztésében részt vállaltak cikkírókként vagy szerkesztői státusukból adódóan. A lapszerkesztés nem könnyű feladat különösen akkor, ha a szerkesztőbizottság nem rendelkezik kellő tapasztalattal - vagy nevezem nevén a gyermeket - szakismerettel. Egyházunkban sajnos nincsenek teológiát végzett újságírók, a professzionalizmust pedig egyre inkább elvárják az egyházi sajtó munkásainak részéről. Az unitárius sajtótermékek közül a Közlöny örvend a legnagyobb példányszámnak, 3500 példányt nyomtatunk kéthavonként. Elkezerítően kevés. Nem kellene különösebb matematikai ismeretek annak kiszámításához, hogy ez a példányszám híveinknek csupán 5%-ához jut el. Arra nem is gondolok, hogy a kinyomtatott példányok százai porosodnak a lelkészi hivatalokban. Legnagyobb példányszámú sajtóorgánumunk ideális esetben híveink összlétszámának 5%-ához szól. Ha azt is figyelembe vesszük, hogyan történik a terjesztés, akkor szomorúan vonjuk le a következtetést, hogy a Közlöny olvasótábora a templombajáró hívekből verbuválódik össze, azokból, akiket vasárnapról vasárnapra megszólítunk a szószék magasából. Ne vigasztaljon bennünket az a tény, hogy a többi történelmi egyházban is hasonló az arány. Valamivel azért jobb, mert a gyülekezeti lapok inkább megtalálják az utat az olvasók szívéhez. Mit lehet tenni a helyzet javításáért? Mindenekelőtt felmérni az igényeket - kiknek írunk, mit vár tőlünk az olvasótábor? Minden lapnak, így egyházi lapjainknak fél-súlyát a publicitás és a periodicitás adja, e két P-n áll vagy bukik az egyházi sajtó jövője! Sürgősen fel kell mérni, hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az erdélyi unitárius sajtót? Jónak találnám összehívni azon unitárius testvéreinket, akik a médiában - legyen az írott vagy elektronikus - dolgoznak, és bevonni őket e munkába, éreztetni velük, hogy fontosak egyházunk számára. Tudom, hogy kolozsvári szinten a Közlöny indulásakor erre kísérlet is történt, s egy esztendeig ügyel bajjal Gál Mária és Molnos Lajos ott voltak a szerkesztőbizottságban. (Zárójelben jegyzem meg, látszik is a lap arculatán!) De rajtuk kívül még biztosan dolgoznak unitárius testvéreink a médiában. Kapásból: csak a kolozsvári magyar rádió szerkesztőségében 5 unitárius ember dolgozik vagy dolgozott! Elengedhetetlenül fontosnak tartanám, hogy az arra való tehetséges diákjainkat az újságírói - és miért ne -, az egyházi újságírói szakra irányítsuk. Biztosítsunk lehetőséget világi tollforgatóink számára a teológián, vagy külön előadás-sorozatban az alapvető teológiai nyelv - tolvajnyelv

elsajátítására. A megrajzolt kép, tudom, eléggé lehangoló, de hiszek egyházi sajtónk jövőjében. A helyi ifjúsági egyletek lapkiadási próbálgatásai, az ODFIE médiamunkája reményre jogosít fel. Az unitárius sajtó tisztos múltra tekint vissza, s a múlt kötelez! Az egyik katolikus lelkész írja: a hagyomány az elhunytak élő hite, a tradicionalizmus az élők elhunyt hite. Ne váljunk tradícióink rabjaivá, merjünk változtatni. A történelmi egyházak közül a katolikus egyház az elsők között ismerte fel a sajtó - egyházi és világi - fontosságát, komolyan kezdett foglalkozni a kérdéssel. VI. Pál pápa az 1970-es években fogalmazta meg híres vízióját: „Manapság az egyház a hírközlő eszközök közvetítésével a háztetőkről prédikálja a rábízott üzenetet úgy, hogy a szó behatoljon az egyes emberek szívébe, személyes elfogadást, elkötelezettséget eredményezzen”. Erdélyben nekünk nem kell a katolikusokkal példálódzni, a mi lapjaink, a mi múltunk kell hogy erőt, hitet adjanak a folytatáshoz, a jobb, tárgyilagosabb lapszerkesztéshez, a professzionalizmushoz. Ezzel a jövőképpel befejezem az első kérdésre adott válaszomat. Még csak annyit, Egyházunk költségvetéséből jó volna elkülöníteni egy tisztos részt az unitárius média - írott és elektronikus - fejlesztésére, bővítésére.

2. Az unitárius egyház múltja a világi írott sajtó tükrében:

Félő, hogy erre a kérdésre nem tudok érdemleges választ adni, a kérdésfeltevés létjogosultsága azért mit sem veszít fontosságából. Közhely, hogy a múlt eseményeit a napi- és hetilapok hasábjairól rekonstruálják a történészek. Komoly és nehéz feladat lenne, ugyanakkor nemes és szép, összeállítani egy statisztikát arról, hogyan jelent meg egyházunk a világi sajtóban pl. a két világháború között. Mit tartottak fontosnak az újságírók megörökíteni? Ha belelapozunk akár véletlenszerűen is a korabeli kolozsvári lapokba, azt látjuk, hogy az unitárius egyház iránti érdeklődés a főtanácsok, esetleg püspökválasztások körül élénkül meg. Önkényesen csak egy rövid korszakot vázolok: Boros György tíz évre terjedő püspöki szolgálatának utolsó esztendeit. Azért éppen ezt a ciklust, mert - sajnos - az 1936-1938-ban történtek nem állíthatók össze zsinati jegyzőkönyvek s a hivatalos egyházi sajtó közleményei alapján. Csupán mozaikkockáit találjuk annak az elkeseredett próbálkozásnak, amely a világválság idején egyházunk tragikus sorsán próbált változtatni illő vagy unitárius emberhez méltatlan eszközökkel. A kolozsvári Ellenzék, az Estilap többé kevésbé a sajtóetika normáit tiszteletben tartva tájékoztatott az egyházon belül dúló küzdelemről, e cikkeket összevetve a hivatalos és egyháztársadalmi lapjainkkal, már valamivel árnyaltabb képet kapunk a történelekről. Fájdalom, hogy éppen unitárius lelkészeink voltak azok, akik a bulvár-sajtó, a Transzilvania Futár hasábjain teregették ki szennyesünet, és vádoltak meg ártatlan embereket. Az 1920-38 közötti világi sajtó egyházunkat a papság, az egyházi hierarchia szemüvegén át nézte és mutatta be a világnak akkor, amikor az erdélyi unitárius egyház jóval több volt, mint két embernek (Boros György és Kiss Elek) ádáz harca a püspöki székhért, a hatalomért. (*Folytatása következő lapszámunkban.*)

KOVÁCS SÁNDOR

ÉLETKÉP

Valami megváltozott az életünkben. A fontossági sorrend? Az élet megélésének módja? Az értékrendünk? Emlékszem, annakidején más volt a dolgok természetes rendje. Az ember fia, lánya elvégezte az iskoláit, megpróbált a választott hivatásának megfelelően munkát vállalni, aztán családot alapított, gyermeket nevelt. Ma a nagy alternatívák korát éljük, s mindez nagyon jó dolog, hisz a tudás- és tapasztalat-szerzés lehetőségei határtalanok, a fiatalok kipróbálhatják önmagukat, egyik egyetemről át lehet járni a másikra, sőt párhuzamosan több szakterületen lehet tanulmányokat folytatni, ott van a továbbképzések, átképzések és posztképzések, munkalehetőségek végtelen sora.

Szinte sajnálom, hogy akkor, fiatal végzettként nem élhettem ezekkel a lehetőségekkel. Hisz az ember szabadságához a választás szabadsága is hozzátartozik. És mégis úgy érzem néha, hogy valami mégsincs rendben. Hogy valahol ebben a nagy, lázas útkeresésben, a különböző utak választásában ott lapul a menekülésvágy is. Menekülés az eddig megszokottól, a kötöttségektől, a korlátoktól.

Nemrég fiatal, gyermektelen ismerőseink (most már lassan a harmincas éveik fele közelednek) látogattak meg. Akinek gyermeke van, tudja, hogy ilyenkor a legszelidebb, legártatlanabb gyermek is, akit máskor szinte észre sem lehet venni, minden szereplési vágyát kiéli, s rendszerint az történik, hogy miközben az érkező vendéget próbáljuk a játékkockák, épp levetett zoknik és egyéb, egyébként igencsak értékes kacatok között elvezetni egy aránylag meghittebb és csendesebb zug fele, a gyerekek fűrtökben követnek, és ismételten, a lehető leghangosabban közlik, hogy mindenki számára legyen világos az üzenet: „Anyukaaa! Anyukaaa! Kívánok valami finomaaat!”. Ilyenkor a vendég vagy rögtön előveszi, amit hozott, vagy, ha épp nem hozott semmit, igen kényelmetlenül kezdi érezni magát. De ez sem gond, mert az őszinteség erény alapon a gyerekek roppant megértőek: „Nem hoztál semmit? Nem baj! Tudod, Anyuka is úgy van, hogy soha nincs szegénynek pénze! Én mondtam is neki, hogy minek dolgozik annyit, ha úgyszincs soha neki pénze, amennyi kell!” Ha véletlenül van sütemény a háznál (ami egyébként kész csoda lenne), biztosan úgy köröznek a kisasztalra tett tányér körül, mintha hetek óta nem ettek volna semmit, vagy pedig tüntető illetudással, tisztos távolságból, némán, de annál sóvárbabb tekintettel ülnek csendben úgy, hogy attól minden felnőtt torkán

megakadna még a folyadék is. Aztán, ha illemtudóan kivárájk azt a néhány percet, ami szerintük bőven elég ahhoz, hogy a felnőttek kibeszélgessék magukat, nagyon őszintén, kedveskedve előhordanak mindent, amit a látogatónak érdemes megnéznie: a terráriumot, mert a kedves vendégnek biztosan szíve leghőbb vágya, hogy megcsodálja, megtapogassa a gyíkokat, közben meghallgasson egy kiselődást a hüllők táplálkozási, szaporodási és egyéb szokásairól, hogy aztán elnézegesse az ijesztően sok fényképet. Ilyenkor vita szokott lenni, hogy melyiket előbb, aztán a három doboznyi gyermekrajzot, a kőzetgyűjteményt, sőt engedélyt kap arra is, hogy kipróbálja a kőzet keménységi fokát az ablaküvegen: „Nyugodtan kipróbálhatod, Anyuka nem haragszik” felkiáltással... Amikor a vendég elpilledt a sok élménytől, a szülő, segítségére sietve, a legszelidebb és a legmegnyerőbb stílusban mondja: Kicsikéim, a néni és a bácsi azért jött ide, hogy beszéljessünk... „Hát miért nem mondd Anyuka, beszéljessetek nyugodtan!” - nyílnak fel a legszelidebb szemek. Nem kell azt hinni, hogy ettől valamit is változik a helyzet, egy-egy félmondat után a három gyerek közül legalább kettőnek eszébe jut valami, aminek a közlése, megkérdezése, megbeszélése, tisztázása nem tűr halasztást. Ilyenkor van nagy szükség arra, hogy tizig számoljunk, és vigyázzunk, hogy a hangmagasság, a hanglejtés, a tekintetünk és gesztusaink a lehető legpozitívabb üzeneteket továbbítsák, mert ha nem, a végtelenül kedves és vendégszerető gyermekeink rögtön megérik, hogy fordult a kocka, és azon nyomban azt fogják kipróbálni, hogy mások, idegenek jelenlétében meddig tart híres szülői tűrőképességed. Elég egy rossz jelzés, és a gyerek sziszegve távozik. „Tudom, hogy alig várod, hogy elmenjenek, én csak segíteni akartam, hogy jól teljen az idő”. Aztán néhány perc múlva megint visszaállítanak, most már azzal, hogy annyira éhesek, hogy még egy másodpercet sem tudnak várni, sőt, kedves félmosollyal fordulnak a vendégek felé: „Ugye nálunk vacsoráztok? Igaz, nincs olyan sok székünk, de leülhetünk szerre is”.

A vendégek közül a fiatalember suttogva kérdezi: „Ez mindig így van? Hogy bírjátok?” Háát... valami okosat kellene válaszolni, de közben csak az jut eszembe, hogy bizony van ez még ígybb is. Aztán elkezdenek mesélni a terveikről, arról, hogy most, ha elvégzik a második egyetemet, megpályáznak egy ösztöndíjat, és három évig külföldön folytatják tanulmányaikat. Aztán, ha az is lejár, majd meglátják, miképp lesz a továbbiakban.

És akkor megszólal a nő: „Akkor már 33 éves leszek. Nekem vajon mikor lesz gyermekem?...”

Azt mondják, hogy az ember életében a húsz és harminc év közötti időszak a legmegfelelőbb ahhoz, hogy a szülők gyermekük mellett olyan érzéseket,

élményeket éljenek meg, olyan beállítódásokat, magatartásformákat tanuljanak meg gyakorolni, amelyeket sehol máshol és senkivel nem tapasztalhatnak meg. Anyák napján, amikor a gyermekeid neked adják a legszebb útszéli kavicsot, a legjobb rajtot, ami nem sikerült ugyan tökéletesre épp amiatt, mert nagyon akarták, hogy a legszebb legyen, a papírból kivágott, ragasztott valamit, amiről nem lehet ugyan tudni, hogy micsoda, de csodaszép, és akkora gonddal készült, hogy napok múlva is ragasztófoltokat és papírfecniket találsz a lelegehetetlenebb helyeken, akkor végiggondolhatsz azoknak az ajándékoknak a során, amit tőlük kaptál: azt a képességet, hogy éjszaka kellős közepén gyermekdalok hosszú sorát végigéneked, hogy tizenötödször is újrakezd a Hamupipókéét, hogy elviseld az első elhárító mozdulatot, amikor a gyermeked csak egyedül akar megfürdeni, hogy ne dühöngj, amikor reggel téled kéri számon, hogy miért nem tudod, hová dobálta el tegnap este a kedvenc pulóverét, hogy ne emlegesd saját erényeidet, amikor azt mondja, hogy te vagy a hibás amiatt, hogy itthon maradt a matekfüzet, mert nem ellenőrzöd naponta, és hogy elviseld azt, hogy a lányod ugyan hozzád bújjik még, de a fiad lassan kinő az öledből, és nem mondja már azt, hogy Anyuka, én csak téged akarok feleségül venni.

FÓRIS FERENCZI RITA

Kahlil Gibran: A PRÓFÉTA

– részlet –

Gyermekeitek nem a ti gyermekeitek.

Ők az Élet önmaga iránti vágyakozásának fiai és leányai.

Általatosok érkeznek, de nem belőletek.

És bár veletek vannak, nem birtokaitok.

Adhattok nekik szeretetet, de gondolataitokat nem adhatjátok.

Mert nekik saját gondolataik vannak.

Testüknek adhattok otthont, de lelküknek nem.

Mert az ő lelkük a holnap házában lakik, ahová ti nem látogathattok el, még álmaitokban sem.

Próbálhattok olyanná lenni, mint ők, de ne próbáljátok őket olyanná tenni, mint ti vagytok.

Mert az élet sem visszafelé halad, sem meg nem reked a tegnapi.

Ti vagytok az új, melyről gyermekeitek eleven nyílként röppennek el.

Az íjász látja a célt a végtelenség útján, és ő feszít meg benneteket minden erejével, hogy nyilai sebesen és messzire szálljanak.

Legyen az íjász kezének hajlítása a ti örömetek forrása;

Mert Ő egyként szereti a repülő nyilat és az íjat, amely mozdulatlan.

Fordította: Révbíró Tamás

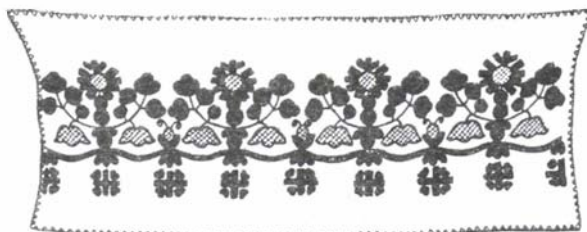
Ötéves a magyarszováti unitárius nőszövetség.

A magyarszováti unitárius nőszövetség 1995. január 18-án alakult. Azóta téli időszakban minden szerdán találkoztunk. A nyári munkák idején havonta egy alkalommal tartunk gyűlést, megbeszélést. A nőszövetségi gyűlések mellett kézimunkáztunk. A templomot hagyományos (bordó alapszínű) mezősegi szőttessel díszítettük, a bellinghami testvérgyülekezetnek is több szőttet küldtünk. A volt kántori lakást rendbe tettük, a szeretetvendégségekhez szükséges dolgokat megvásároltuk.

Az 1995-ben hozzánk látogató bellinghamiak tiszteletére múzeumszobát rendeztük be hagyományos magyarszováti kézimunkákkal, valamint díszes „vetett ágyat” raktunk. Évről évre megtartjuk a keresztény nők imanapját, minden évben műsoros összeállítással és szeretetvendégséggel megünnepeltük a nőnapot, a szüretet. Három alkalommal színházba mentünk, több kirándulást szerveztünk Torockóig, valamint Székelyföldre, egészen Árkosig. Nőszövetségünknek jelenleg 45 aktív tagja van. A teológiai hallgatóknak vetemény-élelmiszer csomagokat küldtünk, az UNOSZ számára tagdíjként terményeket és házilaskát adtunk. A kirándulások és találkozásaink eredményeképpen asszonyaink olyan tapasztalatokat szerezhettek, amelyek a valláserkölcsei életet szolgálták. Meggyőződésünk, hogy nőszövetségünknek fontos és áldásos szerepe lesz, hogy egyházközségünk az új évezred kihívásai közepette is gyakorolhassa és betölthesse magasztos hivatását.

BALÁZS KATALIN nőszövetségi elnök

Húsvét után közvetlenül...

Éreztük, hogy még ott van közöttünk az elmúlt néhány nap templomi együttléte, az úrvacsoravétel méltóságteljes pillanata, a hagyományos locsolás, no meg minden, amit rohanva magunkkal hoztunk. Így indult az idej egyházköri egyletvezetői találkozók sora. Az első állomást **Jobbágyfalva** képezte április 25-27-én (a kolozs-tordai, a marosi és a küküllői egyházkörök egyletvezetőinek), majd a következő két napon **Székelykeresztúron** a székelykeresztúri, a székelyudvarhelyi és a háromszék-felsőfehéri egyházkörök képviselői találkoztak.

A jobbágyfalvi ifjúsági egylet tagjai nem hiába vettek mély lélegzetet a rendezvény megszervezéséhez, mert az említett egyházkörökből érkezett résztvevők az ODFIE elnökségi tagjaival együtt otthon érezhették magukat. Köszönjük nektek, házigazdáink!

Ettől függetlenül maradt néhány turpiság, amit nem sikerült megértenünk. Például azt, hogy miért nem küldtek képviselőket azon egyletek, amelyekben virágzó élet zajlik, vagy pedig azok, amelyek esetében ordítóan szükség lenne az újraindító ötletre. „Igen, mert ez úgysem az az ODFIE rendezvény, ahol lazulni lehet, és mindenféle jó műsor van...” – mondhatták egyesek, akik inkább otthon maradtak. Előrejelzésük nem bizonyult helytállóknak.

Kedd délután megvártuk a későket is, majd a megnyitó gondolatok és Szén Sándor tiszteletes úr köszöntő szavai után belevágtunk az ismerkedés szervezettebb változatába: mindenik egyleti csapat lerajzolta az otthoni helyzetképet, s ezt, magyarázó szavakkal, rendre bemutatta. Az est megpróbálőbb foglalkozásaként a helyi működésről szóló beszámolók következtek, a szokásos gyakorlattól eltérő kivitelezésben. Az egyletek képviselői előkészített papirtekercsekre élőben diktálták fel azt, hogy náluk hány egyleti érdeklődésű fiatal tartanak számon, milyen gyakran és hol szoktak találkozni, miből állt az eddigi egyleti működésük vallásos, kulturális, hagyományörző és – persze – szórakoztató része, felvázolták a közeljövőben megvalósítandó terveket, gondolkodtak azon, hogy van-e az egyletüknek sajátos színe, az öröm, illetve a bánat címszónál pedig mindenki összeírta a fontosabbakat (pl. öröm volt az, hogy újraalakultak és sokan vannak, máshol bánatnak számított, hogy az ifjak inkább kártyázni akarnak, mint bármilyen érdekes témáról közösen beszélgetni stb...). A „segítség” fejezetnél megfogalmazódtak azok a problémák, amelyek a helyi működésben sürgősen megoldásra várnak. Ez a mara-

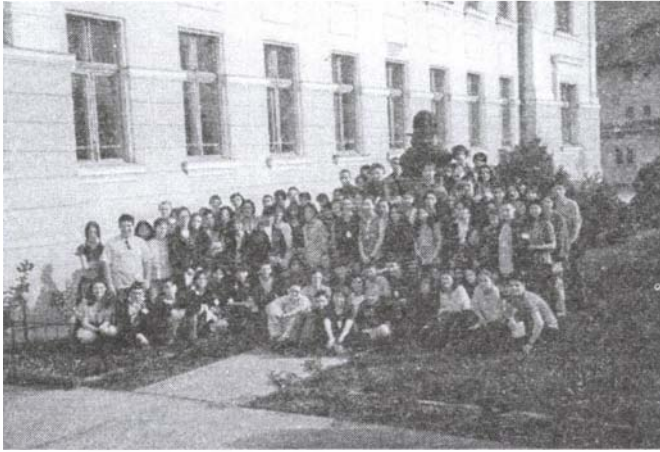

toni irkálás két felvonásban zajlott le, megszakítva egy közös imádsággal bevezetett vacsorával, és egy-két játékkal. A másnap reggeli ifjúsági istentiszteleten Gyerő Dávid ODFIE-főtitkár barátságáról szóló beszéde találoan erősített, utána Török Elek, a területileg illetékes esperes úr köszöntött, méltatva a találkozó fontosságát. Köztetszésnek örvendő és hasznos alkotásnak bizonyult az a térképsorozat, amelyen a három egyházkör egyleteinek a földrajzi elhelyezkedése, valamint a működésük színvonala volt feltüntetve. Ez utóbbi jelzésére háromféle (vidám, töprengő, illetve szomorú) arc szolgált, melléjük illesztve a *működő*, a *pangó*, illetve az *élettelen* egyletre jellemző adatsorokat. Amíg az utóbbi két arc jegyében csoportosuló egyletek vezetőivel egész délelőtt a lehetséges továbblépéseket és a fellendítő megoldásokat kerestük, a mosolygósan működő egyletek a következő három hónapra szóló tevékenységi tervüket dolgozták ki. E csoporttevékenységek közös összegzésére az ebéd és némi szieszta után került sor, felcsiki népdalok visszahangoló erejének igénybevételével. A következő programrészben Pál Tünde háromszék-felsőfehéri egyházköri képviselő ismertette azokat a tapasztalatokat, amelyeket egyletek közötti találkozók rendezése alkalmával szerzett – ugyanis már itt az ideje, hogy az egymás közelében élő egyletes ifjak szervezett formában is látogassák egymást. Az utolsó figyelemkészletre hivatkozva bemutattuk az újszülött **ODFIE-Hírlevelet**, amely a helyi egyletekkel való kapcsolattartás egyik újdonságát képezi, végül pedig felvázoltuk az idei év központi egyházi és egyleti rendezvényeinek menetét, a nagyobb létszámú, ugyanakkor az érdemlegesebb részvétel érdekében.

Másfél nap alatt mindent el szeretnénk volna mondani egymásnak. A nagy igyekezetben alig jutott idő kifújni a mély lélegzeteket, így minden sóhaj, szó és mondat találo volt, ami a gyertyafényes, gitárdallamos, egymás vállát átkaroló búcsúkörben elhangzott, nem beszélve a hajnalig tartó éneklésről és táncról.

A második találkozónak a Székelykeresztúri Unitárius Kollégium épülete adott otthont. Az elképzelt-nél nagyobb számban érkező résztvevőket a helybeli

szervezők „Vezetők nélkül elvész a nép!” feliratú jelvényrel fogadták. A tervezett program mentén már a jobbágyfalvi tapasztalatokkal haladtunk, azonban a nagy létszámból kifolyólag sűrűbben sorjázta a térképekre kitzűzött jelenléti zászlók, és a csoportjátékokat is át kellett alakítanunk 80 személyes változatúakra. Az óriásméretű beszámolóplakátok és a kérdések megbeszélése a késő éjszakába nyúlt. Másnap reggel a már említett három arc szerinti besorolásban kezdtük a csoportmunkát a kollégium kertjének festőien zöld öléen.

Az ebéd utáni összegzés, a csoportonként elkészített plakátok kölcsönös bemutatása által, ötletek és tapasztalatok cseréjével töltötte fel a figyelemben megviselt, de szakadatlanul jegyzetelő egyetvezetőket. A további programrészek tartalmilag megegyeztek a jobbágyfalvi találkozójával, nyilván sajátos keretek között. Csoltkó Kinga, a találkozók jegyzőjeként mindkét helyszínen serényen rögzítette a résztvevők címét és alapadatait, miközben öröm volt szemlélni azokat az egyetvezetőket, akik egymással is címet cseréltek, vagy azt, amint szünetekben felszólítások nélkül körbejárták a termet, és minden hasznos információt lejegyeztek. A kiértékelő kérdőívekből kiderült, hogy mindenki talált helyzetére illő hasznosságot a találkozó kivitelezésében, és amennyiben nem a jelszavak és ígéretések kényelmességével térünk haza egyeteseink körébe, akkor lemérhetővé válik az elmúlt néhány nap eredményessége is. A székelykeresztúri találkozón sem mellőztük az istentiszteletet, ami után, az úrasztalát közre fogva, nyolcvan gyűrűs láncként néhány találó gondolattal, de főleg mély csennel búcsúztattuk az együtt töltött alkalmat. Az éjszakai gépzenés táncmulatásoknak érdekes módon egyre kevesebb sikere van az egyleti rendezvényeinken, legtöbben itt is gitár köré gyűltünk néhány ismerős dallamra. Köszönet mindenkinek, aki részt vállalt a szervezésben, és biztatás azoknak, akik már belelendültek az egyetvezetés örömteli gyötrelmeibe: találkozunk júliusban az országos vezetőképzőn!

SOLYMOSI ZSOLT (ODFIE-alelnök)

Bemutatkozik az ODFIE-HÍRLEVÉL

Újabb ismertető az ODFIE-kiadványok sorában. Sajátos műfajt képvisel a Hírlevél, amelynek elsődleges célja az, hogy a helyi egyletek tagjait, kiemelten azok vezetőit, a megszokottnál eltérőbb hangnemben szólítsa meg. A neve is jelzi, hogy a legfrissebb hírek szállításáról van szó, olyan információk szórásáról, amelyek olvasása nagymértékben lecsökkentené azt a hírzárlatot, amely a kapcsolattartást illetően az egyik legnagyobb gyengesége az ifjúsági munkának. Áprilistól, az első szám megjelenésétől, már nem valós egyetlen szabadkozás sem, amelybe a helybeli egyletvezetők szoktak burkolózni, mondván, hogy: „Á, nem tudtuk, hogy mikori a határidő” vagy: „Én nem is hallottam erről a pályázatról...”

Nem pusztán hírekből és felhívásokból áll a lap, ugyanis az apró betűk katonás rendjében egy színes és használható egyleti ajánlatcsomag kínálja önmagát: egy-egy mintatevékenység részletes leírása, gyakori kérdések megválaszolása (pl. miért fontos egyletezni, hogyan szindarabozunk, mit jelent konfliktust kezelni az egyleti összejöveteleken stb.), és nem utolsósorban egy-egy dal-, vers-, film-, illetve játékajánlat, amelyekből hasznosan merítkezhet minden helyi tevékenységvezető. Az egyetlen A4-es méretű lapból álló „levelet” Kisgyörgy Tamás I. éves képzőművész hallgató találó grafikái díszítik. Még csak az hiányzik, hogy hangot és dallamot is küldjünk a borítékokba csomagolva, annyira szeretnénk, ha az elröpített ajánlatok közvetlenül visszhangra találnának az olvasókban. Vetélkedő-pályázatunk fő célja az, hogy az egyletek ragadjanak tollat, és küldjenek választ, miáltal erősödne a fiókok és a központ közti kapcsolattartás. Amolyan körlevél-Tájékoztató-ODFióka-Közlöny sűrítőmenny kíván lenni a lehető legközvetlenebb formában. Azokban a hónapokban, amelyekben országos rendezvényeink is zajlanak, valamivel több mondanivalónk lesz – így bővült ki a májusi Hírlevél is az egyházköri egyetvezetői találkozók főbb programrészeinek kivonatával. A szerkesztőcsapat többnyire a Kolozsváron tartózkodó egyetvezetőkből áll. Eredeti tervünk szerint akkor lenne a leghatékonyabb és leghasználhatóbb a megosztott információk sorsa, ha azok nagy részét a válaszlevelekből állíthatnánk össze. Szinte számolni lehetne, hogy oldalakon keresztül hányszor hangzik el az erre vonatkozó felszólítás, ezért még e bemutatás alkalmával is arra kérünk mindenkit, aki rátalál lapunkra, hogy otthoni közlendőit, ajánlatait, kéréseit vesse papírra, és bátran küldje el az ODFIE-székhely címére. A csennelben készülő, és derült égből villámcsapásként a postaládákba csapódó Hírlevél, remélhetőleg, otthonra talál minden egyleti szekrényben, és hasznos munkaolvasmánnyá válik.

SOLYMOSI ZSOLT (ODFIE-alelnök)

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Lelkészköri értekezletek

Március 6-14. között tartották meg az I. évnegyedi lelkészköri értekezleteket: a kolozs-tordai egyházkörben március 6-án *Kolozsváron*, a marosi egyházkörben március 14-én *Nyárádszentlászlón*, a kükküllői egyházkörben március 13-án *Dicsőszentmártonban*, a székelykeresztúri egyházkörben március 7-én *Székelykeresztúron*, a székelyudvarhelyi egyházkörben március 8-án *Székelyudvarhelyen*, a háromszék-felsőfehéri egyházkörben március 9-én Brassóban. Az értekezleteken Főris F. Rita tanügyi előadó tanácsos és Pap Mária szentivánlaborfalvi lelkész tartott előadást.

Gondnok-presbiteri konferenciák

A gondnok-presbiteri konferenciákat február 21-26. között tartották a következők szerint: Kolozs-Torda február 21-én *Kövenden*, Maros február 22-én *Marosszentgyörgyön*, Kükküllő február 23-án *Dicsőszentmártonban*, Székelykeresztúr február 25-én *Székelykeresztúron*, Háromszék-Felsőfehér február 26-án *Brassóban*. A konferenciákon részt vett dr. Szabó Árpád püspök.

A *Dávid Ferenc Egyet* márciusi felolvasó ülésén dr. Vekov Károly tanár tartott előadást: *A kereszténységre való áttérés és a magyar állam kialakulása* címen. Az áprilisi felolvasó ülésen Fekete János, a székelykeresztúri kollégium igazgatója *A magyar királyok és egyházpolitikájuk a XVI. századig* címen tartott előadást. A májusi felolvasó ülésen Molnár B. Lehel tartott előadást *A vallási türelem hagyományai Erdélyben* címen. A felolvasást mindhárom alkalommal szavalat és zeneszám követte.

Dr. Szabó Árpád püspök április 8-14. napjain részt vett az IARF Végrehajtó Bizottságának Oxfordban tartott ülésén.

Dr. Rezi Elek főjegyző április 14-17. napjain az Angol Unitárius Egyház *Londonban* tartott Főtanácsán képviselte egyházunkat, ezt követően április 17-20. között az ICUU Végrehajtó Bizottságának *oxfordi* ülésén vett részt.

Április 30-án ünnepelte fennállásának 150. évfordulóját a *kükküldombói* énekkar. Az ünnepélyen részt vett dr. Szabó Árpád püspök.

KÖSZÖNŐLEVÉL

Legtisztább istentisztelet meglátogatni az özvegyeket és árvákat. Ezennel tisztelettel hozom mindazok tudomására, akiket illet, hogy 2000. április hó 13-án **Székelyné Surányi Iona**, **Bartha Mária Zsuzsánna** mézskői lelkész nő és **Németh Levente** tordai egyháztag több mint 1000 kg zöldséget és élelmet vittek a lókodi Öregotthon részére.

Illesse köszönet **György Ferenc** tordai katolikus plébánost, aki e nemes cél érdekében rendelkezésünkre bocsátotta teherszállító autóját. Illesse köszönet **Németh Levente** afiát, aki vállalta az adományok elszállítását. Illesse köszönet a szervezőket és a jóakaratókat.

A kolozs-tordai egyházkör vezetősége nevében elismeréssel és köszönettel tolmácsolom tiszteletünket az alábbi egyházközségeknek, illetve nőszövetségünknek, akiknek munkájukból és lelkületükből adódóan mindez megvalósulhatott: **Bágyon**, **Kövend**, **Aranyosrákos**, **Várfalva**, **Sinfalva**, **Mészkö**, **Alsófelsőszentmihály**. Ugyanakkor tiszta szívből kívánom, legyen minden jóakarátú és jót tenni akaró ember életén a mi gondviselő Istenünk áldása.

SZÉKELY MIKLÓS esperes

Halottaink

Mester Ákos nyugalmazott lelkész 78 éves korában, február 9-én Székelyudvarhelyen elhunyt. 1921. szeptember 18-án született Székelymuzsnán, 1948-ban végezte a Kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiát, majd 1976-ig a tarcsafalvi egyházközség lelkésze volt. 1976-ban betegnyugdíjba majd öregségi nyugdíjba ment. Február 11-én temették a székelyudvarhelyi unitárius templomból a székelymuzsnai temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Kedei Mózes székelyudvarhelyi esperes végezte.

Nyitrai Csongorné született **Németh Ildikó** kobátfalvi lelkész-né 58 éves korában, április 15-én Székelyudvarhelyen elhunyt. Április 17-én temették a székelyudvarhelyi Bethlen-negyedi templomból a székelyudvarhelyi unitárius temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Rüszt Domokos székelyudvarhelyi lelkész végezte. A sírnál Rüszt Domokos lelkész, Szombatfalvi József székelykeresztúri és Kedei Mózes székelyudvarhelyi esperes mondott búcsúbeszédet.

*Emlékük legyen áldott,
pihenésük csendes.*

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A Keresztény Magvető melléklete

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő

Kovács Sándor szerkesztő

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós

Kivitelezés: Kriza János

Szedés: Rezi Éva

Készült az UNITÁRIUS

EGYHÁZ nyomdájában